

Vårt Falun

*Det grönskar
i Världsarvet
Falun*

**Så löser
vi bostads-
bristen**

**KLARAR
DU DIG I 72
TIMMAR?**

Barnfamiljer väljer

TEMA: BOSTAD

Lilla Källviken

Evenemang juni–september

FALUN

/I detta nummer

Josefine Wallin öppnar dörrarna till både café och handelsbod på Thunströms Köpmansgård. Kunderna kommer bland annat att kunna köpa handgjord tvål.

Nu öppnar Josefine dörrarna till Thunströms

Den första juni öppnades dörrarna till anrika **Thunströms köpmansgård** på Slaggatan. I sommar är det Josefine Wallin som kommer att driva caféet och handelsboden och ge Faluborna möjligheten att ta del av den unika miljön som är en del av Världsarvet Falun.

TEXT OCH FOTO: ERIK NORIN

■ **VÄRLDSARV/** Josefines mamma och mormor drev tidigare en second hand-butik på Slaggatan tillsammans. När kultur- och fritidsförvaltningen ville ha bilder från second hand-butiken kom det på tal att Thunströms köpmansgård behövde en ny entreprenör.

Hur gick det till när du fick ansvaret för verksamheten på Thunströms?

– Falu kommun lägger ut en ansökan, där vem som helst får skicka in sitt förslag. Sedan får man komma och presentera sin idé och vad man har tänkt göra med gården. De gillade min idé bäst och jag var den som fick förfrågan om att driva den i sommar.

– Det var en dröm som gick i uppfyllelse. Jag har alltid gillat sång och arrangemang och brinner för kulturen och Faluns världsarv. Därför blev det en självklarhet att ta tjänstledigt från mitt vanliga jobb på förskolan när möjligheten dök upp, berättar Josefine Wallin.

Under sommaren kommer Josefine att ha eftermiddagsöppet sex dagar i veckan och

även kvällsöppet när det är evenemang inbokade. Vid fint väder siktar hon på att ha öppet längre. Besöker man Thunströms finns möjligheten att få guidad visning på både svenska och engelska till en kostnad av 20 kronor. Caféet är öppet om man vill ta en fika och Josefine kommer även ha den gamla handelsboden öppen, där hon bland annat kommer sälja godis i strutar och handgjord tvål.

Vilka möjligheter ser du med Thunströms?

– Jag ser en möjlighet att skapa en verksamhet med lokalt perspektiv och ett sätt att inkludera alla. Jag kommer att få hjälp av två personer som gör språkpraktik, en som arbetstränar och förhoppningsvis en sommarjobbare. Jag ser även möjligheter till lokala samarbeten, exempelvis med skolan men även med aktörer som Focus bageri och Falu ost och deli, avslutar Josefine. ■

"Det var en dröm som gick i uppfyllelse."

Stina fixar fiket på Ernst Rolfgården

Varje sommar öppnar Ernst Rolfgården sina portar för ett café i den välbevarade trästadsdelen Elsborg i centrala Falun. För andra sommaren i rad är det 13-åriga Stina Ström som kommer att sälja sitt egenbakade fikabröd till besökarna.

TEXT OCH FOTO: ERIK NORIN

■ **SOMMAR/** När Stina var tio år ställde hon upp i Arlas tävling "Kladdkakeracet". Större delen av hennes motståndare i tävlingen var tre år äldre, men trots det så slutade hon på en imponerande fjärdeplats.

– Min pappa är kock så jag har tillbringat mycket tid i köket. Han har lagat mat och då fick jag upp mitt intresse för att baka och har haft mycket tid att träna, säger Stina Ström

Hur kom det sig att du fick ansvara för caféet på Ernst Rolfgården under två sommarveckor?

– Jag har bott i Elsborg tidigare och alltid varit här någon gång varje sommar. Mamma mejlade kommunen där hon berättade vad vi tillsammans hade tänkt med Ernst Rolfgården och hur vi skulle sköta caféet. De nappade direkt och nu ska vi sköta det tillsammans hela sommaren. Jag bakar, säljer och diskar och mamma och pappa hjälper till med lite småplock när det är mycket folk.

Vad kommer du bjuda på i sommar?

– Jag kommer bjuda på mycket olika saker. Bland annat min MAD-kladdkaka som innehåller marshmallows, apelsin och dumlecola, det var den jag tävlade med i kladdkakeracet. Jag kommer även göra bullar med olika smaker, exempelvis nutella och hallon med vit choklad. För de som är allergiska eller veganer kommer jag baka fika som är glutenfritt, laktosfritt och veganskt. Så det finns något för alla! avslutar Stina. ■

Stina med sin MAD-kladdkaka som gjorde succé hos domarna i "Kladdkakeracet". En av många godsaker som kunderna kommer kunna köpa på Ernst Rolfgården i sommar.

Även om stora delar av bostadsområdet fortfarande är under uppbyggnad, så trivs familjen Billingskog Nyberg väldigt bra. Till Lilla Källviken flyttar många småbarnsfamiljer med lekkompisar till dottern Cleo och det är en bra gemenskap mellan grannarna.

Lilla Källviken

MER ATTRAKTIVT ÄN STORSTADEN FÖR LOVE, JOHANNA OCH CLEO

Efter flera år i Stockholm och dottern Cleo på ingång så tyckte Johanna och Love Billingskog Nyberg att det var dags för ett miljöombyte. Valet föll på Falun och **Lilla Källviken** av flera orsaker, som närhet till naturen, korta pendlingsavstånd och ett prisvärt boende i förhållande till Stockholm.

TEXT: PETER DAHLKVIST, FOTO: ULF PALM

■ **TEMA: BOSTAD/**– Vi flyttade in i september och har nu börjat att landa. Det här är livskvalitet för oss, säger Love.

– Det kändes bra på en gång och det är en trevlig atmosfär. Vi har bra grannar där flera är småbarnsfamiljer i vår ålder, säger Johanna.

Hem och upp till Dalarna

Johanna är uppväxt i Stockholm och Love i Ornäs. Kanske var det också därför som Dalarna fanns med som ett alternativ när familjen började se sig om efter ett nytt hem. I mars förra året flyttade de till Falun och bodde först ett tag i Britsarvet. I början av september kunde de sedan flytta in i sitt nya hus på Britta Hazelius väg.

I september 2016 stod bostadsrätten på cirka 120 kvadratmeter helt klar och familjen kunde flytta in.

"Våra kompisar från Stockholm som inte har någon koppling till Dalarna har nyligen köpt hus på gatan bredvid"

– Vi tittade över alternativen och ska man bo lite större i Stockholm så får man pendla ganska långt. Restiden här är nästan obefintlig i jämförelse, säger Johanna.

Familjen Billingskog Nybergs hus tillhör etapp ett av totalt sex områden som byggs i Lilla Källviken. Grundpriset för de runt 120 kvadratmeter stora bostadsrätterna var cirka 2,3 miljoner kronor, plus kostnader för egna val av exempelvis inredning och kök. Husen är modernt designade där husleveratören Myresjöhus använt ytorna för att skapa rymd och ljus på ett bra sätt. För traditionalisten kan det kanske bli lite för mycket av det vita, men det går bra att inreda smakfullt med färg. Framför husen finns en gräsmatta mot gatan och en uppfart fram till carporten. På baksidan finns en rymlig uteplats och en gräsmatta mot skogen.

IT-konsult och företagare

Love jobbar som IT-konsult och har via datorn hela världen som arbetsplats.

– Vi kan jobba lika bra i Falun med de sakerna vi tidigare gjorde i Stockholm. Falun-Borlänge är ju också en växande region där det finns stora möjligheter till jobb och att driva företag, säger Love.

Johanna har en heminredningsbutik på nätet, och tar nu steget till att också driva en fysisk butik i Falun.

– Ja, vi kände att det var läge att testa en butik för heminredningsdetaljer i Falun. Vi har nyss öppnat i en nyrenoverad lokal på Gruvgatan 13. Jag hoppas alla nya och gamla kunder som är intresserade av heminredning kommer och besöker oss nu, säger Johanna.

Att de nya Faluborna är bra ambassadörer för Lilla Källviken råder det inga tvivel om:

– Vi trivs bra och säger åt alla att flytta hit. Våra kompisar från Stockholm som inte har någon koppling till Dalarna har nyligen köpt hus på gatan bredvid, säger Love.

Finns det något ni saknar i Lilla Källviken och Falun?

– Vi har som många andra familjer här bara en bil, så för oss är det viktigt med bra kollektivtrafik. Det går en buss i timmen på dagtid och några fler morgon och kväll, men det är lite för få tycker jag, säger Johanna och Love fyller på:

– Kanske en matbutik eller en pizzeria i området. Sedan gäller det att allt funkar som kollektivtrafik som Johanna säger, och barnomsorg. Till exempel förskolan i området är redan fullbokad så det behöver byggas en till. Sedan händer det så klart inte lika mycket som i Stockholm, men vi är på ett ställe i livet när det passar bra med exempelvis valborgsfirande vid gruvan. ■

400 bostäder i Lilla Källviken när området är helt utbyggt

TEXT: PETER DAHLKVIST. FOTO: ULF PALM

TEMA: BOSTÄDER/ Faluns

befolkning växer och det är ett stort behov av bostäder och tomter. Falu kommun har som mål att det ska byggas 200 nya bostäder per år, fram till och med år 2019. I Lilla Källviken har det varje år sedan 2014 funnits bostadsrätter eller tomter till försäljning.

– Det är jätteroligt att jobba med det här projektet, det är ju en helt ny stadsdel i Falun som växer fram. Vi har byggt en etapp per år och kört om lott med projektering och gatubyggande så att vi får ut tomter varje år, säger Yvonne Bengtsson som är projektledare på Falu kommun.

När gatorna ska byggas upphandlar Falu kommun en entreprenör som bygger gator, drar ledningar för el, vatten, avlopp, fjärrvärme och stadsnät. Samarbetspartners i projektet är Falu Energi och vatten och OBOS Mark AB. OBOS äger även marken i den södra delen av området och säljer tomter, hus och bostadsrätter genom bland annat Myresjöhus. I etapp 3 som snart bli klar, så fanns det i maj 21 lediga tomter.

Så hittar du lediga tomter i Falu kommun

Gå in på: www.falun.se och sök på "villatomter" så hittar du information om alla Falu kommuns lediga tomter. Du kan då också anmäla dig till kommunens tomt- och småhuskö så du säkrar din plats när tomter eller hus kommer ut till försäljning. När det gäller Lilla Källviken så kan du även söka lediga bostäder hos OBOS Sverige AB: www.obos.se/sok-bostad

Här är tomterna inte kopplade till en husleverantör, utan du kan själv välja vem du köper ditt hus av.

Om jag köper en tomt skulle jag kunna bygga Villa Villekulla då?

– Ha ha, det kanske blir svårt att få igenom med torn och alla knepiga lösningar. Det finns en detaljplan för området som reglerar hur du får bygga ditt hus och håller du dig till den när det gäller exempelvis hushöjder, takvinklar med mera så går det säkert att lösa, säger Lars Gustafsson som är exploateringsingenjör och den som sköter försäljningen av tomterna tillsammans med Agneta Frisk.

Etapp 4, som planeras att vara klart i årsskiftet 2018/19, ligger längre upp och har nu avverkat från skog, och kommer att innehålla ett 70-tal villatomter på såväl kommunens som OBOSs mark. Etapp 5 är sedan sista området längst upp mot Tallen som ska förberedas för bostäder. I etapp 5 är det även planerat för flerbostadshus.

Illustration över hela området Lilla Källviken med de olika etapperna inritade. Skiss: Mät och karta

Här kan du se alla **aktuella planer** och **byggprojekt** i Falu kommun. Mer information hittar du på falun.se. Har du frågor, hör av dig till kontaktcenter, tfn 023-830 00.

Mycket på gång

I FALU KOMMUN

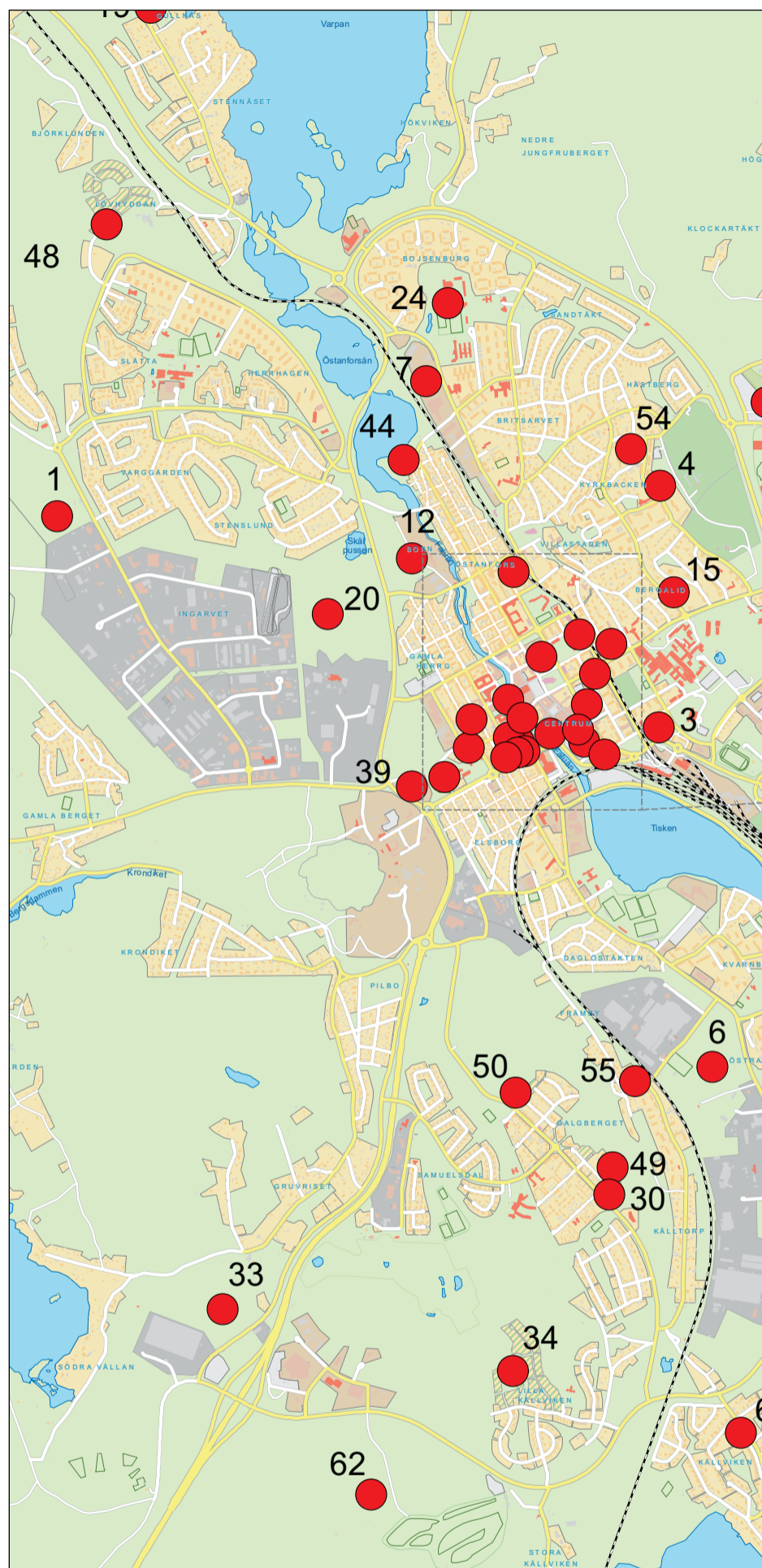
/PLANER

- 1 **Ingarvet.** Planläggning för utökning av Ingarvets industriområde.
- 3 **Parkgatan.** Planläggning för bostäder.
- 4 **Tallbacksvägen.** Planläggning för bostäder.
- 7 **Gamla vattenverket.** Planläggning för bostäder.
- 8 **Högboområdet.** Planläggning för nya bostäder.
- 9 **Korsnäsavägen/Hälsinggårdsvägen.** Planläggning för bostäder.
- 10 **Dalviks fritidsområde.** Planändring för bostäder.
- 11 **Östra Humlebacken.** Planläggning för bostäder.
- 12 **Born.** Planläggning för nytt bostadsområde.
- 13 **Västra Hosjö.** Planläggning för trafikplats och cykelväg.
- 15 **Bergalid, ändring av plan för nytt bostadshus.**
- 16 **Kvarteret Gamla Bergsskolan.** Planläggning för utveckling med bl.a. bostäder
- 18 **Kvarteret Posten.** Planläggning för bostäder.
- 21 **Nordvästra delen av Myran.** Planläggning för verksamheter och bostäder.
- 22 **Borgärdet.** Planläggning för småhusområde.
- 24 **Britsarvsskolan/Tegelbruksskolan.** Planläggning för vårdboende m.m.
- 32 **Storgårdsvägen Bjursås.** Planläggning för bostäder.
- 33 **Västra Tallen.** Planläggning för verksamheter.

- 37 **Kvarteret Rödbro.** Planändring för bostäder.
- 42 **Kvarteret Trumbäcken.** Planläggning för ny hotellentré.
- 54 **Kyrkbacksvägen/Polhemsvägen.** Planläggning för bostäder.
- 55 **F.d. Sankt Örjans kapell.** Planändring för verksamheter.
- 56 **Sundborns centrum.** Planläggning för bostäder, skolan och lokaler.
- 57 **Årummet.** Planläggning pågår parallellt med första utbyggnadsetappen.
- 61 **Strandvägen.** Planläggning för bostäder.
- 62 **Källviksberget/Simonsberget.** Planläggning för småhusområde.
- 63 **Nordvästra Lugnet.** Planläggning för verksamheter.

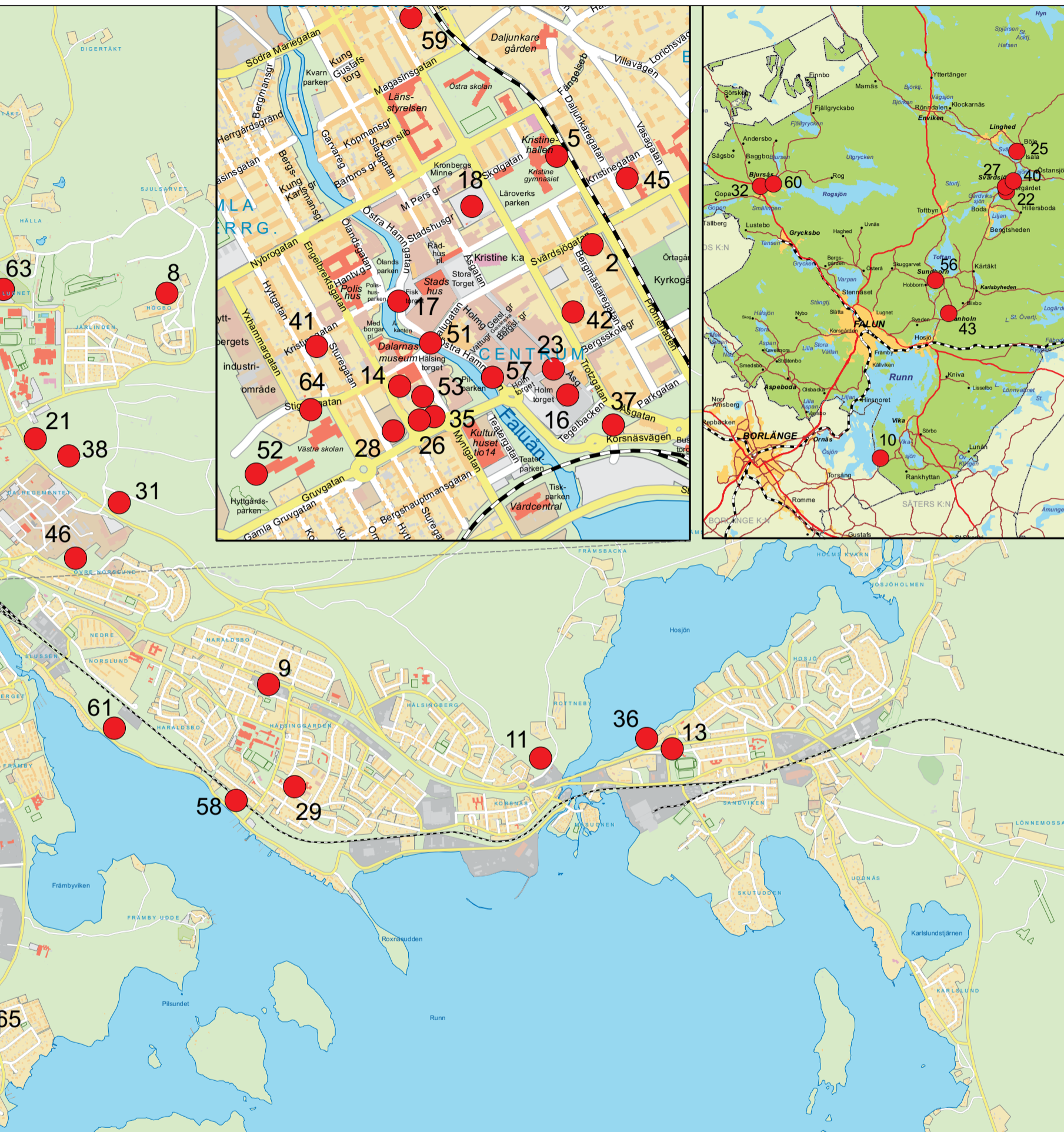
/BYGGPROJEKT

- 5 **Kristinegymnasiet.** Tillbyggnad av skola med nytt fläktrum.
- 6 **Främby.** Vildvattenpark.
- 14 **Västra Falun 11-13.** Nybyggnad av 25 bostadsrättslägenheter.
- 17 **Fisktorget.** Ombyggnad av Spruthuset med ny restaurang och bryggeri.
- 19 **Gamla Grycksbovägen.** Nybyggnad av 11 enbostadshus.
- 20 **Syrafabriken.** Nybyggnad av datahall och vaktlokal.
- 23 **Bergsskolegränd.** Anläggande av park med överdäckning av lastkaj.
- 26 **Västra Falun 8.** Nybyggnad av ca 40 lägenheter, brf. Hyttbäcken.

- 28 **Teatern 11.** Nybyggnad av flerbostadshus, Kopparstaden.
- 29 **Hälsinggården.** Nybyggnad av 62 lägenheter i etapp 1-2, BoKlok.
- 30 **Galgberget.** Nybyggnad av flerbostadshus, SHH Bostadsproduktion AB.
- 31 **Myran.** Utbyggnad av område för verksamheter.
- 34 **Lilla Källviken.** Utbyggnad av gator och försäljning av småhustomter, samt nybyggnad av bostadsrätter i form av

- parhus, kedjehus och radhus samt förskola.
- 35 **Västra Falun 4.** Nybyggnad av 21 hyreslägenheter.
- 36 **Hosjöstrand 2-4.** Ombyggnad och renovering av flerbostadshus.
- 39 **Gruvbron.** Nybyggnad av livsmedelsbutik.
- 40 **Borgärdet.** Ny tankstation.
- 41 **Stigaren 1.** Nybyggnad av flerbostadshus, Gamla Brandstation AB.
- 43 **Risholmsgården.** Tillbyggnad av vård- och omsorgsboende med 20 lgh.

- 48 Herrhagskogen. Utbyggnad av gator och tomtförsäljning pågår.
- 49 Galgberget. Nybyggnad av flerbostadshus, Kopparstaden.
- 50 Järngränd/Svavelgränd. Byggnation av gata och försäljning av 9 småhustomter.
- 53 Myntgatan. Byggnation av nöjesanläggning i kv. Västra Falun.
- 59 Trotzgatan 48. Nybyggnad av radhus och flerbostadshus.
- 60 Bjursås. Nybyggnad av skola.

/ÖVRIGT

- 2 Cykelöverfarter på huvudcykelstråk. Svärdsjögatan/Promenaden
- 25 Isalanäset. Iordningställande av kommunalt naturreservat.
- 27 Borgärdet. Utveckling av Borgärdets centrum.
- 38 Myran. Våtmarksprojekt och friluftsområde.
- 44 Kålgår'n. Upprustning av park med bl.a. utegym.

- 46 Surbrunnshagen. Iordningställande av mark för bostäder, Kopparstaden.
- 51 Årummet. Ombyggnation av Årummet, etapp 1.
- 52 Hyttgårdsparken. Utökning av skateparken, etapp 3.
- 64 Stigaregatan/Engelbrektsgatan. Projektering för cykelväg.
- 65 Dejstolsvägen. Anläggande av cykelväg längs gatan.

/PÅ GÅNG ÄR ÄVEN

Fördjupade översiktsplaner:
Falu tätort och området runt Varpan samt delar av landsbygden i Falu kommun.

■ POLITIKERFRÅGAN:

Hur vill ni lösa bostadsbristen i Falun?

SOCIALDEMOKRATERNA:

Det bästa sättet att skapa ett bra bostadsutbud är att bygga nytt i hög och jämn takt.

Vi vill öka takten till 300 nya bostäder per år. Då bygger vi i samma takt som Sverige växer. Även på den nivån vill vi fullfölja vårt löfte att hälften av de nya bostäderna ska vara hyresrätter och att nya bostäder ska byggas även i landsbygden. Allt behöver inte vara nya hus, även befintliga lokaler kan i vissa fall byggas om till bostäder. För att många nya bostäder ska kunna byggas krävs planerad mark, och där är vår förhoppning att både kommuninvånarna och partierna är beredda att stödja att mark i centrala lägen, i de olika stadsdelarna och i landsbygden kan användas för bostäder, förskolor och skolor.

KRISTDEMOKRATERNA:

Fler bostäder är en välfärdsfråga. Vi vill lösa det genom att involvera fler aktörer i byggandet genom att ha aktiv kommunal mark. Marken ska beredas i tid och detaljplaner måste finnas i tid, alltså planlagd mark och kortare planprocesser måste till om byggandet ska komma igång snabbare. Vi behöver ha fler höghus och vi ser gärna att det byggs av trä. Detta ger oss förutsättningar att bygga snabbare. Att stimulera flyttkarusellen genom att bygga attraktiva boende för äldre som anpassade till deras behov samt nära kollektivtrafik, kultur, och grönområden. I Falun har vi många ensamhushåll. Genom att jobba målmedvetet för att förebygga relationer och stötta par i sitt livspussel kan fler bo. En hållbar relation innebär stora vinster för samhället för barnen och

för hälsan. Här har vi mycket att vinna. Vi behöver heller inte renovera all gammal bestånd. Unga väljer hellre billigt än dyrt.

VÄNSTERPARTIET:

Allmännyttan är viktig i bostadsplaneringen, den behöver stärkas, inte försvagas. Därför är det nödvändigt att den inte säljs ut. Genom Kopparstaden ska vi bygga hyresrätter i områden som planeras för villor, det har även en positiv effekt för integration. Människor behöver bo och leva i centrum för ett levande stadsrum. Vi vill stimulera till omvandlingar av tomma kontorslokaler till bostäder och möjliggöra att befintliga hus i centrum och där det går, komplettera med fler våningar för bostäder. Det finns även hålrum i stadsbilden som vi kan bygga på och förtäta staden. Men det är inte bara i centrum det behövs fler hyresrätter, även i Falu kommuns mindre orter bör Kopparstaden bygga.

MILJÖPARTIET:

Det behövs innovativa sätt att öka hållbart byggande. Brist på byggfolk gör att fler unga behöver lockas till byggutbildningar i Falun. Det ökar chansen att etablerar sig i Falun. Genom översiktsplaneringen kan byggbar mark ökas. Bostadsbeståndet behöver användas mer effektivt. Vi vill verka för fler hyresbostäder, äldreboenden samt mindre boenden för dem som vill lämna sitt hus. Vi vill öka möjligheter till kooperativt byggande och andelsägande. Området på Myran är väl lämpat för högre hus och

därmed fler bostäder. Vi vill ha fler liknande områden, nära kollektivtrafik och service, gärna med lokala byggherrar. Samarbete med länsstyrelsen för snabbare hantering av detaljplaner.

MODERATERNA:

Kommunen måste bli snabbare när det gäller planer och bygglov. Släpp tomter parallellt med att infrastrukturen planeras och byggs, inte när det är klart. Markreserven och planberedskapen måste ökas. Fokus där det borde gå att komma framåt snabbt: Vasaparken, Norra järnväggsgatan, delar av Runns norra strand, öster om Varpan, Högboområdet, längs gamla Rättviksvägen, öka tempot i Lilla Källviken och Surbrunnshagen. Utredda möjligheten att

flytta Roxnäs industriområde till Tallen eller Ingarvet, gör Rolf Eriksson-anläggning till bostäder när den flyttar. Viss bebyggelse, till exempel äldreboenden, i byarna. Lägg resurserna på nya bostäder, inte på att förstöra framkomligheten i centrum.

LIBERALERNA:

För att lösa bristen på bostäder i Falun behövs det nya regler på nationell nivå. Detaljplaner tar tid att få fram. Om byggherrar fick göra detaljplaner som sedan prövas och godkänns av kommunen skulle det kunna leda till ökat byggande. Ibland har Faluns tjänstemän svårt att hinna med. Steg mot en snabbare hantering av överklaganden av detaljplaner bör tas. Om en friare hyressättning för nya

bostäder tillåts kan hyran täcka byggkostnader. Kommuner bör kunna ansöka om att upphäva strandskyddet om det finns ett lokalt behov av nya bostäder. I områden där det finns goda skäl ska fortfarande ett strikt strandskydd tillämpas. Kopparstaden har en fortsatt viktig roll för boende och byggande.

FALUPARTIET:

Falu kommun har i dag ett stort behov av fler bostäder, ett behov som omfattar alla typer av boende.

Kopparstaden kan inte ensam stå för att klara den stora efterfrågan som finns utan det behövs många externa företag som intresserar sig för att bygga. Vi måste öka takten på planerings-

arbetet så helt nya områden släpps fram men även förändrade befintliga detaljplaner är i behov av revidering för att möjliggöra förtätningar i stadskärnan samt förenkla utvecklingen på landsbygden. Flera attraktiva tomter kan vara möjliga för bostäder på Runns Norra Strand, Kvarnbergsskolan, Rödbro, Gasverkstomten, "Riksvägsdiket", Teatern, området kring Pelle Bergs Backe, med mera.

SVERIGEDEMOKRATERNA:

Det finns för få lägenheter att tillgå i Falun. Våra barn som flyttar hemifrån, hitflyttade studenter, nytexaminerade från Faluns olika utbildningar, men även andra som kommer hit eller hem igen för att arbeta, måste snabbt kunna

erbjudas hyresbostäder. Dessutom måste äldre kunna hitta lägenheter att flytta till. Samtidigt är statens press på kommunerna mycket stark att tillhandahålla lägenheter för nyinvandrade. Att hantera dessa dubbla bostadsmål, kräver noggrann utredning och öppen debatt. Om vi vill skydda synen på att vi alla utgör en gemenskap, ska vi inte bygga stora områden med bara hyreslägenheter, förutom möjligen för studenter.

Vi kommer konsekvent att motsätta oss byggen av alltför stora hyreshus och utvidgning av redan stora hyreshusområden – vi ska inte skapa möjliga utanförskapsområden.

Sverigedemokraterna vill öka anslagen till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Falu Kommun. De som bor i Falun ska känna att vi prioriterar dem och deras barns boende högt.

CENTERPARTIET:

Bra och prisvärda lägenheter behövs så att äldre kan sälja sina hus och frigöra bostäder

för yngre som vill flytta in. Kopparstaden kan behöva gå före och bygga på landsbygden där marknadskrafterna inte räcker. Tomtpriser, VA-anslutning med flera kommunala monopol ska inte vara för dyra utan vara attraktiva jämfört med andra kommuner. Både Kopparstaden och FEV kan behöva tydligare ägardirektiv. Processen att ta fram detaljplaner måste förenklas. Bättre samverkan med Länsstyrelsen krävs. Det stora antalet överklaganden är ett problem.

Det bör tydliggöras att byggnormernas rekommendationer är just rekommendationer och inte tvingande lagstiftning. Det måste bli lättare att bygga i strandnära lägen. ■

Falun kommun har som en av de första platserna i Sverige testat projektet **Vårdtalanger**, där 15 nya Falubor som läser SFI gått en utbildning för att kunna jobba inom vård och omsorg. Projektet har varit lyckat och vårdtalangerna är ett viktigt tillskott när de nu börjar jobba som semestervikarier.

TEXT OCH FOTO: PETER DAHLKVIST

Lyckat med vårdtalanger

Ata och Tida har praktiserat på Herrhagsgården sedan i oktober och känner alla boende väl. Gösta vill gärna ha en pratstund ibland och tycker att de bägge gör ett bra jobb.

■ **VÅRDUTBILDNING/**– Det känns som en familj och jag har lärt mig jättemycket, säger Atawola Sherzad, som fått semestervikariat på Herrhagsgården.

I oktober började Atawola "Ata" Sherzad som kommer från Afghanistan, och Tida Jammeh, som kommer från Gambia, att praktisera på Herrhagsgården. När vi träffar dem och mentorn Talin Saliba, så är de glada att det nu är klart med jobb över sommaren på Herrhagsgården, där de känner både boende och personal.

– Det är bra här, alla är hjälpsamma och jag känner att jag vill jobba med att hjälpa de gamla, säger Tida Jammeh.

För närvarande så är det 77 boende på Herrhagsgården och här jobbar uppåt 100 personer totalt.

Vårdtalanger är ett samarbete mellan Falu kommun, arbetsförmedlingen, Vård & kompetensutveckling och Kommunal.

Vad har projektet Vårdtalanger betytt för er?

– Jag har blivit mycket bättre på att prata med folk och förstår mer hur samhället fungerar, säger Ata.

– Ja, språket och mycket annat, tillägger Tida.

Ata läser nu för att bli undersköterska och Tida ska börja i augusti.

Vårdtalangerna får ingen förtur till jobb utan går igenom samma rekryteringsprocess som alla andra vikarier. Att 11 av 15 vårdtalanger nu fått sommarjobb inom Falu kommun, är en av flera saker som pekar på att projektet varit lyckat. De boende verkar också uppskatta att de får ha kvar Tida och Ata, åtminstone över sommaren.

– Ja, de är bra båda två, säger Gösta som bor på Herrhagsgården.

Falu kommun har ordnat 8–10 mentorer som funnits för vårdtalangerna ute på arbetsplatserna. Det var mycket jobb med handledning i början men eleverna har lärt sig snabbt.

Vårdtalangerna Tida Jammeh och Atawola Sherzad med mentorn Talin Saliba i mitten. De har varit mycket uppskattade på Herrhagsgården och nu är de klart att de också får jobba över sommaren.

– Ja, de lär sig jättemycket. Det finns så klart många kulturella skillnader som att klockan sju betyder prick sju och inte fem över. Men vi får också lära oss mycket om olika kulturer, säger mentorn Talin Saliba.

Carl Sjölin är HR-specialist på personalkontoret och en av personerna bakom Vårdtalanger i Falun.

Varför gör Falu kommun den här satsningen?
– För att få in flera medarbetare med annat etniskt ursprung. I vår plan för lika rättigheter och möjligheter anger vi att vår medarbetare skall spegla kommunens sammansättning. Våra kunder, brukare kommer ju också i allt större grad från andra länder än Sverige. Det har ju också visat sig att det är lättare att lära sig ett nytt språk om man är i ett arbete och ett sammanhang.

Blir det en fortsättning på Vårdtalanger?
–Ja, självklart blir det en fortsättning. Den 12 juni startades en ny grupp. I början på december kommer också dessa vårdtalanger att komma ut på praktik med en mentor på sin arbetsplats, säger Carl Sjölin. ■

"... vi får också lära oss mycket om olika kulturer."

Talin Saliba, mentor i projektet Vårdtalanger

Demokrati är viktigt

FALUN SATSAR PÅ NY VECKA

I september har det blivit dags för demokriveckan igen.

– Det är svårt att säga vilken gång i ordningen det är, för det har sett lite olika ut olika år, men vi har försökt ha en återkommande aktivitet för att uppmärksamma demokratifrågor de senaste åren, säger demokrativägleddare Jenny Antonsson.

TEXT: ANDERS NORIN

■ **DEMOKRATI/** Falu demokrivecka äger den här gången rum den 9–15 september, och varje dag under veckan kommer att ha en särskild inriktning.

Kommunfullmäktige kommer att flytta sitt sammanträde till stadsbibliotekets lokaler, men det blir också en allmän dialog om aktuella politiska frågor i Falu kommun samma dag.

Med ett år före valet får också de politiska partierna chansen att presentera sig inför allmänheten.

Det blir också workshops, föredrag, debatter, dialoger och en mängd andra aktiviteter under veckan. Allmänheten är välkommen till alla aktiviteter, men några kommer att riktas särskilt till specifika grupper.

– Demokrati är en viktig och aktuell samhällsfråga och Falun vill ge utrymme för kunskapsspridning och samtal om detta. Hur kan vi försvara, stärka och utveckla vår representativa demokrati så att dess beslut verkligen representerar våra olika intressen, bakgrunder och engagemang på riktigt? Varför är det så viktigt? säger Jenny Antonsson.

Hur ser du på årets program?

– Jag är nöjd med att vi har satt ihop ett program, som är så brett med olika teman och chans att belysa många olika aspekter av vår demokrati. Vi jobbar vidare med att involvera fler att delta i veckan och att få ihop ett program med givande inslag för både kommunens anställda – och allmänheten, säger Jenny Antonsson och fortsätter:

– Vi kommer att sprida information i alla de olika kanaler som kommunen har, men kommer även att försöka nå ut i olika nätverk och specifikt rikta oss till olika grupper med information, framförallt efter sommaren. ■

Mer information:

- falun.se/mindemokrati
- facebook.se/mindemokrati
- [#mindemokratifalun](https://twitter.com/mindemokratifalun)

PROGRAM

FALU DEMOKRATIVECKA 2017

■ **Lördag, 9/9, VALUPPTAKSDAGEN**

Ett år före nästa val presenterar sig våra politiska partier och kommunens valorganisation förklarar hur ett val går till.

■ **Söndag, 10/9, KULTURDEMOKRATIDAGEN**

Aktiviteter som riktar sig till alla medborgare med fokus på kultur som ett sätt att främja och utöva demokrati.

■ **Måndag, 11/9, SKOLDEMOKRATIDAGEN**

Samtal kring ungas engagemang i den lokala demokratin.

■ **Tisdag, 12/9, MEDIAFORUMDAGEN**

Seminarier, debatter och workshops kring hur olika medier bidrar till vår demokrati – och hur bibliotekens roll ser ut i framtiden.

■ **Onsdag, 13/9, DELAKTIGHETSDAGEN**

Erfarenhetsutbyte och fördjupning i hur arbetet med att förstärka infrastrukturen för det aktiva medborgarskapet och den deltagande demokratin ser ut och fungerar idag.

■ **Torsdag, 14/9, FALU- OCH DALADAGEN**

Dialog om aktuella politiska frågor i Falu kommun. Kommunfullmäktige sammanträder på stadsbiblioteket.

■ **Fredag, 15/9, INTERNATIONELLA DEMOKRATIDAGEN**

FN:s officiella festdag för demokratin med fokus på den europeiska dimensionen i vårt lokala demokratiutvecklingsarbete och på demokratins globala möjligheter och begränsningar.

■ VAKTMÄSTARE, BIBLIOTEKARIER, PEDAGOGER, POLITIKER, SJUKSKÖTERS KOR, INGENJÖRER, SOCIALSEKRETERARE, EKONOMER OCH MÅNGA FLER – I ORGANISATIONEN FALU KOMMUN ARBETAR NÄRA 5 000 PERSONER. I DEN HÄR SERIEN MÖTER DU NÅGRA AV DEM.

ETT ARKIV FYLLT MED *Faluns historia*

I 41 år har **Håkan Hansson** arbetat som arkivarie på Falu kommuns centralarkiv. Nu fyller han snart 65 år, men några planer på att sluta har han inte. – Nej, så lätt blir man inte av med mig. Men däremot väljer jag att gå ner på halvtid då, säger han och skrattar.

TEXT: ANDERS NORIN. FOTO: ULF PALM

■ **HISTORIA/** Håkan Hansson började arbeta på centralarkivet 1976 och då var det beläget i källaren på Rådhuset. 1984 flyttades arkivet till källaren på Medborgarhuset och sedan 2007 återfinns det i Arkivcentrums lokaler vid Tallen.

I dag består centralarkivet av 4 500 hyllmeter med material, men en pågående utbyggnad av hyllkapaciteten kommer att ge plats för ytterligare 800 hyllmeter. Just nu arbetar sex personer här.

– När jag började arbeta på arkivet hade jag väl tänkt att jag som längst skulle vara kvar något år eller så. Men tiden har rullat på, jag har trivts väldigt bra och aldrig ångrat att jag blivit kvar. Det är ett väldigt fritt arbete och framförallt slipper jag någon som står och hänger över min axel, säger Håkan Hansson.

Arkivlagen kom 1990

Men givetvis har hans arbete förändrats en hel del under åren som gått.

Den största förändringen, enligt Håkan, var när arkivlagen kom 1990. Den anger de grundläggande bestämmelserna för hur de svenska myndigheterna och andra statliga och kommunala beslutande församlingar ska sköta sina arkiv.

– Allt blev mer uppstrukturerat. Med en regel i ryggen blev det hårdare krav på hur olika handlingar skulle vårdas och förvaras för framtiden, säger Håkan Hansson.

Arkivfunktionen har som huvuduppgift att hålla ordning på myndigheternas handlingar och att kunna leverera handlingar till andra myndigheter, institutioner, forskare, allmänheten med flera.

I centralarkivet förvaras framförallt proto-

koll och handlingar från kommunens olika nämnder, förvaltningar och bolag. Förutom nuvarande Falu kommuns handlingar innehåller arkivet äldre material från Aspeboda, Bjursås, Enviken, Falu stad, Stora kopparbergs kommun, Sundborn, Svärdsjö och Vika.

De äldsta handlingarna som finns i arkivet är från 1700-talet.

Betyg från mitten av 1800-talet

Betyg från kommunens alla skolor, inklusive friskolorna, förvaras också här.

– Vi har betyg från mitten på 1800-talet och framåt. 1976 var det cirka två personer per år som begärde att få ut en kopia av sitt gamla betyg. Nu är den siffran uppe i över 500 per år. Folk håller inte reda på saker och ting lika bra som vi gjorde förr, säger Håkan Hansson.

Arkivarien tar med oss ner i källaren där den speciella lukten av gammalt papper möter oss. Hyllorna med kommunens arkiverade material

står uppradade i täta rader, men Håkan hittar med lätthet det han är ute efter.

– Ska du hålla på med ett arkiv måste du hela tiden vara noggrann i det du gör. Att vara bra på svenska och att kunna räkna bra är också viktigt, säger han.

Nere i källaren finns också ett mikrofilmsarkiv inhyst i ett tempererat rum som hela tiden håller en temperatur på +12 grader med en luftfuktighet på 30 procent.

– Det är lite kyligt där inne, så vistas man där lite längre, är det bra att klä på sig lite extra.

Historiens vingslag – stadprivilegier på kalvskinn

I ett separat rum förvaras de så kallade stadsprivilegiebrev från 1600-talet, skrivna på pergament av kalvskinn.

Den 30 oktober 1641 fick Falun stadsprivilegier av drottning Kristinas förmyndarregering, vilka bekräftades av drottningen själv när hon blivit myndig den 27 februari 1646.

Även den äldsta bevarade stadskartan över Falu stad, från 1687, finns i arkivets försorg.

– Det är klart att det känns lite speciellt att hela tiden få vistas där stora delar av Faluns historia finns bevarad, säger Håkan Hansson.

Innan vi lämnar källarutrymmet plockar han också fram en bygglovshandling som Carl Larsson målade 1908, när han ville göra en utbyggnad av sitt hus på Blindgatan.

Av målningen framgår det hur och i vilka färger som konstnären tänkt sig göra utbyggnaden.

– Det är nog inte många som gjort en egen målning av sina bygglovsplaner, men det gjorde Carl Larsson. Jag tycker den är fin, säger Håkan Hansson. ■

I 41 år har Håkan Hansson arbetat i Falu kommuns centralarkiv. 4 500 hyllmeter är fyllda med gamla protokoll, handlingar, ritningar och betyg från Faluns långa historia.

Är man en erkänt duktig konstnär kan man måla hur man tänkt sig utbyggnaden av sitt hus. Carl Larsson skickade 1908 in en bygglovsanmälan med egengjord målning.

I arkivet finns ritningar på kommunens egna fastigheter sparade.

Med grepen i högsta hugg. Josephine Ahlström startade arbetet med trädgården redan i början på april. Det finns massor av saker att göra.

Trädgårdsarbete mitt i

Två besöksmål i Världsarvet Falun – **Linnés bröllopsstuga** och **Stabergs bergsmansgård** – har trädgårdar som kräver mycket skötsel. I år har två trädgårdsarbetare anstälts under sommarhalvåret, för att förstärka arbetet med de kulturhistoriska trädgårdsmiljöerna. **Emil Frick** har Staberg som sin huvudbas och **Josephine Ahlström** hittar man allt som oftast i trädgården bakom Linnés bröllopsstuga på Sveden.

TEXT: ANDERS NORIN FOTO: ULF PALM

■ **VÄRLDSARVET/** Både Sveden och Stabergs bergsmansgård är gårdar med gamla anor, där även de tillhörande trädgårdarna har en egen och lång historia.

Trädgårdarna tillkom ursprungligen på 1700-talet och lever fortfarande vidare än i dag.

Sommaren 1997 inleddes ett tvåårigt restaureringsarbete med att återskapa barockträdgården på Staberg, och hösten 2006 inleddes ett liknande restaureringsarbete med att få trädgården vid Linnés bröllopsstuga i ordning.

Det är i den här kulturhistoriska miljön som Emil Frick och Josephine Ahlström fått chansen att arbeta i under sommarhalvåret – april till oktober.

– Att få jobba här på Sveden känns både

spännande och som en stor utmaning. Det är verkligen en historisk miljö att vara i. Tänk att här har Carl von Linné gått en gång i tiden, säger Josephine Ahlström.

Både konstnär och trädgårdsarbetare

Hon kommer från Örebro och arbetar som konstnär under vinterhalvåret, men när våren och sommaren närmar sig är det kärleken till växter som tar överhanden.

– Både som konstnär och trädgårdsmästare skapar du saker, det attraherar mig. Det var en god vän som tipsade mig om att den här tjänsten låg ute, jag sökte och fick jobbet vilket jag är glad för. Här finns en uppsjö med kulturhistoriska växter att ta hand om

"Här finns en uppsjö med kulturhistoriska växter att ta hand om och inget slit och släng"

Josephine Ahlström

Vårvärmen kom sent, men nu börjar det bli grönt och fint i trädgården.

och inget slit och släng som oftast gäller med trädgårdar inne i stora städer, säger Josephine Ahlström.

Inför den här sommaren har trädgården vid bröllopsstugan fått nya odlingskragar. Runt om trädgården finns sedan tidigare ett ovanligt staket som kallas för standtun. Den formen av staket användes flitigt förr i tiden, men då mest i de södra delarna av Sverige.

– Det byggdes för att stoppa vilt. Men staketets utformning gör också att det blir ganska varmt i trädgården. Mycket vatten kommer att behövas, vilket blir en utmaning då grundvattnet i brunnen står ovanligt lågt i år, säger Josephine Ahlström.

I den tidstypiska trädgården går det bland

Emil Frick har ett eget växthus där plantor av olika slag drivs upp. Några besök per dag i växthuset blir det också.

Världsarvet Falun

annat att beskåda vackra blommor, nyttiga läkeväxter, grönsaker, bär och fruktträd.

– Jag vet inte ens vad alla växter heter, utan det får jag lära mig efterhand. Vissa växter har jag inte kommit i kontakt med tidigare, vilket gör att jag får söka upp information om dem, säger Josephine Ahlström.

När vi besöker trädgården vid Linnés bröllopsstuga i mitten på maj, håller hon som bäst på att flytta isär olika Myntor. Med ett fast grepp om spaden går det i en rasande fart.

– Just nu växer de olika Myntasorterna ihop, och så går det inte att ha det. Det finns att göra här. Bland annat jagar jag lokala, gamla grödor att sätta. Jag har bland annat fått tips om en gammal potatissort från Skattungbyn.

Har du fått helt fria händer att förändra?

– Nej, inte helt, men det var väldigt rörigt när jag kom hit. Saker och ting måste därför göras, men den historiska touchen ska naturligtvis finnas kvar, säger Josephine Ahlström.

Fick trädgårdsintresset från morfar

Emil Frick kommer från Östansjö och hamnade i trädgårdsbranschen tack vare sin morfar.

– Ända sedan jag var liten har jag gillat att odla en massa saker tillsammans med min morfar. Det kändes naturligt för mig att utbilda mig till trädgårdsmästare. Nu är jag snart

färdigutbildad och efter att ha praktiserat här på Staberg fick jag chansen att vara kvar under sommarhalvåret, det känns bra, säger han.

Den fantastiska barockträdgården sträcker ut sig nedanför den gamla bergsmansgården.

– I augusti/september kommer trädgården att vara som bäst med alla sina färger. Då har både äpplen och päron hunnit komma. Ska man besöka trädgården någon gång under året är det då, säger Emil Frick.

En kall vår, med få soldagar, gör sitt för en trädgårdsmästare.

– Visst hade man väl önskat lite mer värme och sol, men jag tycker ändå inte att vi har tappat så mycket i tid. Det handlar om några få dagar, säger Emil Frick.

Trädgården på Staberg har ett eget växthus där olika växter drivs upp i väntan på att få sättas ut.

Ute i själva trädgården har landen harvats och gjorts i ordning för de frön som snart ska sättas. I ett av landen har kvastar satts upp, som det ska sättas olika sorters ärtor kring.

– Det här med kvastarna är en lokal lösning som jag gillar. Jag tycker de passar bra in i den här historiska miljön på ett bra sätt. Vi sätter bara lokala ärtsorter från Dalarna – med historiska belägg, säger Emil Frick.

"Det här med kvastarna är en lokal lösning som jag gillar"

Emil Frick

Läs mer

Du hittar **mer information** om de båda trädgårdarna och dess öppettider på: **falun.se/varldsarvet-falun**

På Staberg finns också extra hjälp att få, då personer som arbetstränar har sin hemvist där.

– Man ska må bra av att jobba här, och tillsammans ser vi till att få allt färdigt, säger Emil Frick.

Trädgården har också ett stort inslag av fruktträd, där äppelträd givetvis dominerar. Men det finns även några päronträd.

– Vi har bland annat Solleröpäron som fungerar bra i den klimatzon vi befinner oss i. Ser vi till äpplena är det mest gubbäpplen vi har.

Hur viktigt är det med de historiska bitarna?

– De är förstås viktiga. Men det handlar också om att göra en avvägning. Ska det vara kul att se på en trädgård, kan det vara viktigt att också ta in andra inslag av växter. Jag tycker väldigt mycket om den här trädgården och att vårda helheten.

– Förhoppningsvis får jag vara kvar här, säger Emil Frick.

Även trädgården som finns på Thunströmska köpmansgårdens innergård får en extra översyn den här sommaren.

– Det är kulturhistoriska miljöer vi pratar om och det finns ett stort värde i att bevara dem, även för allmänheten. Många passar också på att besöka våra trädgårdar varje år, säger Christina Staberg, samordnare för Världsarvet Falun. ■

Den 8–14 maj ordnades Krisberedskapsveckan för första gången, med aktiviteter runt om i Falu kommun. Veckan är ett återkommande nationellt samarbete där hushållen ska se över sin hemberedskap. Hur skulle du agera när el, vatten och telefon inte längre går att använda?

TEXT OCH FOTO: PETER DAHLKVIST

Om din vardag skulle vändas upp och ner ...

Kommunens beredskapssamordnare Johan Perjons tillsammans med FRG Falun, på plats i Geislerska parken under Krisberedskapsveckan.

■ **SÄKERHET/** Krisberedskapsveckan syftar till att väcka tankar om den egna beredskapen och det egna ansvaret för att klara vardagen om viktiga samhällsfunktioner plötsligt inte fungerar.

– Falu kommun ser Krisberedskapsveckan som en stor möjlighet att öka Falubornas egen förmåga vid olika typer av samhällskriser. Det är mycket du bör ha kunskap om vid en händelse som kan skapa problem för dig och dina närmsta. Det är också viktigt att vi informerar invånarna om vilka resurser som kommunen har vid olika typer av samhällskriser. Här i Falun har vi en väl fungerande beredskap, säger Johan Perjons, beredskapssamordnare.

Bakom Krisberedskapsveckan står Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tillsammans med Sveriges länsstyrelser, kommuner och frivilligorganisationer.

Informerade om hemberedskap

Frivilliga resursgruppen (FRG) Falun besökte under Krisberedskapsveckan bland annat Grycksbo, Bjursås, Sundborn, Svärdsjö, Enviken och flera platser i tätorten Falun. Där kunde invånarna få reda mer om trygghetspunkter, hur man klarar sig i 72 timmar utan vatten och el, vad ett "viktigt meddelande till allmänheten" (VMA) är för något och vilka resurser Falu kommun har vid en kris.

I Falu kommun finns 34 trygghetspunkter där du kan få information och hjälp vid en krishändelse.

– Hemberedskap är väldigt viktigt, för att i en kris ha tillgång till värme, vatten och mat, men även information. Har man inte tillgång till en radio med batterier hemma är det viktigt att känna till var man kan ta del av den information som kommunen har om läget, säger Sören Jonsson i FRG.

Som avslutning på Krisberedskapsveckan hölls en informations- och uppvisningsdag i Geislerska parken i Falun.

– Det har gått extremt bra under veckan. Flera ställen har varit väldigt välbesökta, folk har varit på gott humör och det har varit nyttigt, säger Kent-Ove Strömstedt, insatsledare på FRG Falun.

"Här i Falun har vi en väl fungerande beredskap"

Johan Perjons, beredskapssamordnare.

Trygghetspunkter

En trygghetspunkt är en plats dit du som invånare i Falu kommun kan söka dig under en kris, till exempel om ditt dricksvatten tar slut. På plats finns möjligheten att fylla på sitt vattenförråd, få tillgång till ström och eventuellt mat om den har tagit slut under den pågående krishändelsen.

I Falu kommun finns de 34 trygghetspunkterna här: Grycksboskolan, Främbyskolan, Pilbo bystuga, Hälsinggårdsskolan (fd. Haraldsbogymnasiet), Hälsingbergsskolan, Hosjö skola, Näs fritidsgård, Förskolan Gamla Berget, Kulturhuset tio14, Förskolan Ugglevägen (fd. Kvarnbergsskolan), Slättaskolan/Sporthallen, Norslundsskolan, Västra skolan, Kristinegymnasiet, Servicehus Daljunkargården, Servicehus Lustigknopp, Lugnetgymnasiet, Britsarvsskolan, Tegelbruksskolan, Sundbornsskolan, Bjursåsskolan, Sägmyraskolan, Rönndalsskolan, Svärdsjöskolan, Linghedsskolan, Liljansskolan, Danholmskolan, Bergsgårdens bygdegård, Vikaskolan, Aspebodaskolan, Slättaskolan/Jorden, Gruvrisskolan, Triangelgården.

Oftast är din trygghetspunkt den som ligger närmast din bostad. Om du går in på www.falun.se/krisberedskap så kan du söka din trygghetspunkt. ■

Sjöhäng och sommarlovsaktiviteter

Under sommaren så ordnas en mängd olika aktiviteter för barn och ungdomar. Det blir bland annat populära "Sjöhäng" på tio badplatser runt om i Falu kommun.

TEXT: ERIK NORIN. FOTO: SJÖHÄNG, PRIVAT

■ **SOMMAR/** Tanken bakom Sjöhäng är att sprida "trygghet och glädje i och vid vatten". Det är en mobil fritidsverksamhet som har personal och material för spännande och roliga aktiviteter på tema vatten och vattenvana.

– Vattenvana innebär att man kan ramla i vattnet och klara av att ta sig i land utan att få panik. Samt att kunna flyta på mage och rygg, säger Camilla Malmling, projektledare för Sjöhäng.

På plats vid våra sjöar finns det personal

som leder sommaraktiviteterna, samtlig personal har kunskap om bad och simkunnighet.

– Alla barn har rätt till ett roligt sommarlov där allt är gratis. I år har vi med en helt ny vattenspringmatta som ungdomarna får prova att springa på, säger Camilla Malmling.

Sjöhängs aktiviteter

- Vattenlek med vattenstudsmatta och vattenspringmatta
- Simskola
- Kunskap om bad- och båtvet
- Livräddningsövningar
- Kajakpaddling

Tider för Sjöhäng

Vecka 28, 29, 30 och 31. Måndag–fredag klockan 11–16.

ETT AXPLOCK AV ÖVRIGA SOMMARLOVSAKTIVITETER I FALU KOMMUN:

- **Söderhavet**, ungdomarnas helt egna buss. Vecka 24–27.
- Sommarlovsaktivitet med **Breddens IF**, Vecka 31–32.
- **Dala Active Skaters** sommaraktiviteter 2017 – "Full rulle i festliga Falun". Måndagar vecka 27–30.
- Dans med **Dansa i Falun!** Vecka 31, 32 och 33.
- Sommarlovsaktivitet **Falu Tennisklubb**. Vecka 31–32.
- Sommaraktiviteter vid **Falu Gruva**. Sex tillfällen under veckorna 30–33.
- Aktiviteter på **Falu Konstgrafiska Verkstad**. 14–18 augusti.
- Sommaraktivitet i **Sundborn**. Vecka 26 och 32.
- Prova på **orientering**. Vecka 25.
- **Idrottsskola**. Vecka 26.
- **Kanotslalomveckor** för nybörjare. Vecka 32–33.
- **Kollo** på Hellmansö. Vecka 25–27.
- **Rap-workshop** för ungdomar. Vecka 25.
- Aktiviteter med **Kopparstaden**. Vecka 25–33.
- Prova på **golf**. Måndag och tisdag hela sommaren 19/6–22/8.
- IFTIN kvinno-ungdomsförening. **Prova på sport**. Vecka 26–33.
- **Slöjd- och skaparläger**. Vecka 32.

/Klarar du dig i 72 timmar?

PRICKA AV DET DU HAR HEMMA I CHECKLISTAN:

☐ Fotogenlampa och bränsle, till exempel lampolja eller fotogen	☐ Vevladdare till mobilen
☐ Extra element eller värmare som exempelvis drivs med fotogen	☐ Hygienartiklar som fungerar utan vatten, till exempel tvättlappar
☐ Sovsäck, filter och varma kläder	☐ Campingkök och bränsle, exempelvis T-röd för spritkök
☐ Tändstickor	☐ Mat som klarar rumstemperatur (ris, pasta, bulgur, nötter, choklad)
☐ Stearin- och värmeljus	☐ Kontanter
☐ Ficklampa med extra batterier	☐ Papperslista med nummer till anhöriga, grannar, kommunen
☐ Dunkar att hämta vatten i	
☐ Husapotek med det viktigaste	
☐ Radio med vev eller solceller eller tillgång till bilradio	

Mer information gällande hemberedskap, 72 timmar, VMA med mera hittar du på: www.falun.se/krisberedskap

Det finns ett positivt driv i Enviken som märks när man pratar med folk på byn. Inflyttningen ökar, efterfrågan på bostäder likaså. Eleverna i skolan blir fler eftersom många barnfamiljer väljer att slå sig ner här. Utveckling och framtidstro verkar vara ledord för Envikensborna. Och det ideella engagemanget.

TEXT: AGNETA BARLE. FOTO: MAGNUS STÅLBERG

I Enviken tar man saken i egna händer

Vad händer i Enviken? Det är bara att gå till anslagstavlan på Jonssons Fik & Butik, där står det mesta.

Barnen i Enviken är mycket nöjda med sin nya lekplats.

■ **KOMMUNDELSUTVECKLING/** Det är en stilla onsdag i Enviken. Våren har bestämt sig för att vänta ytterligare några dagar, folk håller sig inne men på skolgården är det liv och rörelse. Inne i idrottshallen sitter Jessica Davidsson, nyttillträdd ordförande i Envikens intresseförening. Hon har ett familjehem tillsammans med sin man. Jessica har massor med järn i elden, samtidigt som hon tycks ha all tid i världen. En fin kombination.

– Jag kom hit som sommarbarn till kvinnan som idag är min svärmor. Vi bodde utanför Gävle då. För 18 år sedan sade det ”klick” mellan mig och äldste sonen och 2009 flyttade vi till Övertånger.

Samarbete för utveckling

Jessica blev engagerad i bygdens utveckling när hon och en annan mamma ville starta ett fotbollslag för yngre barn. Envikens IF saknade ett, men de båda drog igång ett lag för flickor och pojkar. Idag är det ett rent tjejlag och det fylls på underifrån med nya lag.

– Om man tar saken i egna händer blir det gjort, säger Jessica. Nu är jag med i flera före-

ningar och jag vill att vi ska se framåt. Föreningarna måste samarbeta mer. Då är det bra att vara utböling, jag struntar i gammalt groll. Min generation vill ha utveckling och man kan inte bara sitta och vänta på att något ska hända.

Envikens intresseförening för bygdens talan och är länken mellan kommunen och invånarna. Hanne Stenback, kommunens landsbygd-utvecklare, förser Jessica med den information som behövs. Varje år anslår kommunen särskilda utvecklingsmedel att söka pengar från.

– Men först måste vi presentera förslag på utvecklingsprojekt som vi vill driva, säger Jessica. Det blir en del skrivbordsarbete. Alla kan komma med förslag, sedan samlar vi ihop dem och ansöker om bidrag från kommunen. Nu har vi planer på att fixa till badstället i Marnäs och vi behöver en värmekälla i raststugan så att den kan användas året om.

Ny lekplats

Senaste projektet, den nya lekplatsen i Kallmora, invigdes våren 2016. Den är en uppskattad plats för både barn och föräldrar. Förslaget kom från Klockarnäs byförening

Jessica Davidsson vill få alla föreningar i Enviken att samarbeta. – Vi ser resultat direkt när vi engagerar oss.

Maria Alfon Wernehall, ordförande i Klockarnäs byföreningen, ledde lekplatsprojektet. – Det känns bra att ha kunnat göra något som så många har glädje av.

där tvåbarnsmamman Maria Alfon Wernehall är styrelseordförande. Hon tog på sig ansvaret att driva fram en lekplats.

– Vi bildade en lekplatsgrupp och började ta in offerter. Vår budget var begränsad och lekutrustningar visade sig vara dyra. Så vi lade mest krut på en underhållsfri matta och resten fick växa fram efterhand.

Flera företag gick in och sponsrade; en gunga kom från Envikensbostäder, Eklunds Trä har lovat en sandlåda, Envikens IF bidrog med ett fotbollsmål.

– Processen var lång, men det blev bra, säger Maria. Hela byn var engagerad. Det känns fint att vi har fixat det här själva med hjälp av kommunalsutvecklingspengar. Vi har förvaltat de där pengarna bra, tycker jag. Nu sköter Intresseföreningen tömning av papperskorgar och gräsklippning. Alla håller ett öga på den och till sommaren blir det en grillplats här.

Idrotten förenar

Envikens IF spelar en viktig roll i samhällets utveckling, där en stor del av Envikens invånare är engagerade. Nu bygger de ett utegym

Lekplatsen i Enviken har blivit en plats att samlas vid.

/Kommundelsutveckling

Metoden för kommunalsutveckling innebär att kommunen varje år anslår en budget för utveckling i kommundelarna. Ur den söker sedan de olika kommundelarnas intresseföreningar/utvecklingsgrupper medel, efter att först ha presenterat en utvecklingsplan på lokal nivå. Medlen kan användas för olika investeringar som främjar bygdens utveckling.

"Min generation vill ha utveckling och man kan inte bara sitta och vänta ..."

uppe vid vattentornet som ska vara klart i juli 2017. Ekonomin är god och de ideella krafterna är många. Jessica Davidsson vill också få till en brottningssektion:

– Men vår idrottshall är nästan alltid bokad så jag vet inte hur det ska gå till. Men att ta beslutet att bli fotbollsledare är nog ett av mina bästa beslut någonsin. Det är fantastiskt att se utvecklingen.

Fritidsgården lever

Uppståndelse blev stor när kommunen hotade med nedläggning av fritidsgården och biblioteket förra året. Folk gick man ur huse och deltog i politiker möten och upprop i sockenstugan. PRO slog näven i bordet. "Vi måste väl för tusan hålla ungdomsgården vid liv!" De tog upp frågan i sin styrelse och erbjöd kommunen sin hjälp.

Gammalt möter ungt

Ett år senare sitter Hans Ängsås, vice ordförande i Envikens PRO, på fritidsgården och väntar på att ungarna ska komma från skolan. Han är en av elva pensionärer som på ett rullande schema bemannar fritidsgården mellan 14 och 17 varje onsdag. Envikens fritidsgård stängde aldrig. Den är öppen tre dagar i veckan, är bemannad med ordinarie personal på tisdagar och torsdagar men på onsdagar är det två medlemmar ur Envikens PRO som tar hand om det hela.

Hans flyttade hem till Marnäs med sin sambo för 20 år sedan. Förutom trädgårdsarbete och vedhuggning har passen på fritidsgården blivit en del av hans vardag.

– Jag ställer upp för föreningen och för ungarna. Tidigare hade jag mycket med ungdomar att göra, som tränare i fotboll och ishockey. Här lägger jag mig inte i vad de gör, de hittar på saker att göra på egen hand. De sköter sig hur bra som helst, de är toppen.

Vad sa barnen när ni kom?

– Jag tror de blev både överraskade och glada. De tyckte nog det var kul med oss äldre tanter

Hans Ängsås, vice ordförande i Envikens PRO, trivs med barnen på Envikens fritidsgård. – Jag ställer upp för föreningen och för ungarna.

och farbröder. De gillar när vi gör något ihop med dem. En av oss, Sven-Erik, han åker ända från Dädran för att vara här. Han brukar spela biljard med dem, själv fixar jag mellanmål och finns om de behöver mig.

Hans påpekar att de välkomnar fler frivilliga krafter. De måste inte vara med i PRO, vem som helst som har lust och tid kan kontakta honom, Hans Ängsås eller Sixten Andersson i Envikens PRO.

– Jag tror många uppskattar det vi gör, men somliga tycker säkert att det är dumt. Att vi ställer upp frivilligt utan att få betalt. Men vi får så mycket tillbaka som inte går att mäta i pengar.

Att folk inte jobbar ideellt längre eller tar egna initiativ, det stämmer inte i Enviken. Här blomstrar föreningslivet, ung som gammal tycks engagera sig och välkomnas in i gemenskapen för bygdens bästa. Det syns inte minst på anslagstavlan utanför Jonssons Fik och Butik. Och nu har vi inte ens berört Folkfesten eller Envikens roll i rockabillykulturen. Men det är en annan historia. ■

CYKELÖVERFARTER GÖR DET SÄKRARE FÖR CYKLISTER

Under sommaren byggs den första omgången cykelöverfarter i Falun längs med Svärdsjögatan och Promenaden. Cykelöverfarter är en ny typ av överfarter där bilister lämnar företräde till cyklande – som vid övergångsställen för gående, fast för cyklister.

■ **CYKEL/** Överfarterna byggs med en upphöjning och får tydlig skyltning och vägmålning så att det ska vara säkert för cyklister att korsa vägen. De närmaste åren kommer kommunen att fortsätta bygga ut cykelöverfarter längs med de tre så kallade huvudcykelstråken.

– Falu kommuns mål är att fler ska cykla och ställa bilen vid kortare resor. Mer än hälften av alla resor under fem kilometer sker i dag med bil, säger miljöstrateg Thomas Sundin.

– Att fler börjar cykla är "win-win" för alla trafikanter; köerna minskar och det blir lättare att hitta parkeringsplats för de som måste ta bilen, säger Thomas Sundin.

Cykelvägarna måste förbättras

Satsningen på cykelöverfarter är en del av cykelplanen för Falu kommun, som antogs av fullmäktige år 2014. Det långsiktiga målet är att fler ska börja cykla och det ska vara på ett tryggt, säkert och sammanhängande cykelvägnät.

– Det finns många bra cykelvägar i Falu kommun men för att kunna öka cyklandet krävs det cykelvägar som kan konkurrera med bilvägarna. Den som väljer cykeln ska inte behöva acceptera sämre framkomlighet, mindre trygghet, högre olycksrisker och sämre vägvisning än vad bilen har. Det ska ställas minst lika höga krav på planering, drift och underhåll för cykeltrafiken som för biltrafiken, säger Jonny Gahnshag (S) ordförande i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. ■

Det är nu snart dags att bygga om på Falugatan. Det kommer fortfarande att gå att ta sig till butiker och restauranger medan arbetena pågår. Besökare till Falagallerian hänvisas till entrén vid Stora torget.

NU ÄR DET RÖRIGT – SNART BLIR DET ROLIGT!

Det är lite rörigt på vissa ställen i centrum nu. Stora ombyggnationer pågår kring årummet vilket gör att framkomligheten påverkas för både gång-, cykel- och biltrafik. Just nu byggs det på delar av Östra Hamngatan, Stigaregatan och Myntgatan. I början av juli startar ombyggnationen av Falugatan. – Ombyggnationen av årummet går framåt enligt plan, säger Michael Ahnfeldt, projektledare Falu kommun.

TEXT: MARTINA HOLM

■ **ÅRUMMET/**Stora ledningsarbeten har genomförts på Myntgatan och nu har arbetet startat med att återställa gatan. Under sommaren flyttas också entrén till Dalarnas museum till konsthallens entré, mot Medborgarplatsen. – Myntgatan planeras att vara helt klar till vecka 34–35, lagom till den nya nöjesanläggningen öppnar, säger Michael.

Byggstart för Falugatan i juli

Arbetet med Falugatan planeras starta den 3 juli. Samtidigt öppnas också Östra Hamngatan för gång- och cykeltrafik. När arbetet på Falugatan startar kommer framkomligheten på gatan att bli sämre, men det kommer att vara tillräde till alla bostäder, butiker och restauranger under hela byggperioden. Byggstaket kommer vara uppsatta för att skilja gångtrafik och arbeten åt. In- och utgången till Falagallerian mot Falugatan stängs under byggperioden, men entrén i hörnet mot Stora torget är öppen som vanligt.

↑ Östra hamngatan som den är tänkt att se ut när den är klar. Skiss av David Qvick, Confetti.

På Falugatan görs gångtytor bredare och de beläggs med naturstenschällar. En cykelväg byggs, som ingår i huvudcykelstråket samt cykelparkering med cykelställ. Det blir också nya sittbänkar och en parkering med plats för sju bilar. Träden på Falugatan från korsningen vid Östra hamngatan fram till Stora torget tas bort och ersätts med nya träd.

Sommarvärdar hjälper till

I samarbete med Centrala Stadsrum kommer kommunen att ha värdar i stadskärnan under sex veckor i sommar. Deras uppgift blir främst att guida besökare och Falubor samt hjälpa dem att hitta rätt i ett lite rörigt Falun just nu.

– Vi hoppas att våra sommarvärdar kommer att bidra till en ökad trivsel för besökarna i vår stadskärna, säger Linda Wallin, näringslivschef. ■

Läs mer om byggnationen av årummet och hur det kommer att bli när det är klart på: www.falun.se/årummet

Du vet väl att du kan låna en cykel gratis på Resecentrum i Falun?

Läs mer: på www.falun.se/cykel

STEFAN HAR ANSVAR FÖR *miljardinköp*

- Prata med mig om du vill göra affärer med Falu kommun. Varje år gör Falu kommun inköp för uppskattningsvis en miljard kronor. Det handlar om allt från livsmedel och bilar till entreprenad- och IT-tjänster.
- Vi vill gärna att fler lämnar anbud i våra upphandlingar, för att vi ska kunna använda kommuninvånarnas skattepengar så bra som möjligt, säger upphandlaren Stefan Gehrke.

TEXT OCH FOTO: EWA BROBÄCK

■ **UPPHANDLING/** För ett mindre eller medelstort företag kan det kanske kännas krångligt och svårt att börja göra affärer med den offentliga sektorn.

– Men om man tar sig över den första tröskeln skapas möjligheter för goda affärer, kanske under många år, säger Stefan Gehrke.

Den 1 januari i år kom en ny upphandlingslag som kanske kommer att förändra upphandlingsscenen något; från att priset i stort sett har varit det som styr ska kommunerna nu också titta på samhällsnyttan, till exempel miljökrav och social hållbarhet. I Falun har kommunen bland annat fattat beslut om att maten som upphandlas ska vara ekologisk så långt som det är möjligt.

Gemensam upphandlingsorganisation

Falu kommuns upphandlingar sköts via upphandlingscenter som har sitt huvudkontor i Ludvika. Anledningen är att det har blivit alltmer komplicerat att upphandla, det kräver kunskap och det kan vara svårt för enskilda små kommuner att rekrytera den kompetens som krävs. Sedan 2013 samarbetar Falu kommun med Borlänge, Gagnef, Hedemora, Ludvika och Säter i en gemensam organisation, dessutom sköter upphandlingscenter upphandlingarna åt vissa kommunalägda bolag. Stefan, som är ansvarig för Falu kommun, finns på plats på ekonomikontoret tre dagar i veckan.

– Varje år gör vi ungefär 300 upphandlingar till ett värde av 2–3 miljarder kronor och Falun står för ungefär hälften av dessa, berättar han.

Diplomerade beställare

Stefan och de andra upphandlarna är alltså upphandlingscenters kontakt i kommunerna. De förmedlar information, tar emot uppdrag, har löpande dialog med de olika verksamheterna i kommunerna, anordnar utbildningar för beställare och deltar i företagsträffar.

– Vi är nyckelpersoner för att dialogen ska fungera, berättar Stefan.

I Falu kommun finns dessutom ett tiotal medelarbetare som har gnuggats lite extra i upphandlingens ädla konst och som kan kalla sig ”diplomerade beställare”.

– De har fått lära sig hur avtalsdatabasen fungerar och så har de fått utbildning i regelverket, med tonvikt på frågor som jäv och hållbarhet, säger Stefan.

Har blivit lättare att ställa frågor

Upphandlingscenter jobbar också aktivt med att uppmuntra små och medelstora lokala företag att lämna in anbud och delta i de offentliga affärerna, till exempel genom att bjuda in till företagsträffar, brunchträffar och öppet hus-dagar.

– Den nya lagstiftningen har också gjort det möjligt för oss att föra dialog med före-

"...om det är något som verkar svårt eller krångligt så är det bara att höra av sig till oss på Upphandlingscenter"

Stefan Gehrke,
upphandlingscenter

/Upphandling

De svenska upphandlingsreglerna bygger på EU-direktiv och är till stor del likadana inom hela EU. De bygger på objektivitet och öppenhet, på att valet av leverantör ska ske på affärsmässiga grunder och baseras på vilken leverantör som erbjuder den bästa varan eller tjänsten till de bästa villkoren.

Beloppsgränser:

- Inköp som **understiger 534 890** kronor ska direktupphandlas (en enklare upphandlingsform).
- Inköp som **överstiger 100 000** kronor måste dokumenteras.
- Inköp som **överstiger 2 miljoner** kronor ska konkurrensutsättas i hela EU.

Vill du bli leverantör till kommunen?

Gör så här:

- Gå in på www.upphandlingscenterfbr.se
- Klicka på fliken Leverantör
- Klicka på rubriken Upphandlingssystemet e-Avrop
- Klicka på texten på länken www-e-avrop.com och registrera ditt konto.

Här kan du få meddelanden om aktuella upphandlingar, hämta aktuella förfrågningsunderlag samt lämna ditt anbud.

tagen, trots att det handlar om offentlig upphandling, vilket gör det lättare för företagen att ställa frågor.

Alla som har en F-skattsedel får delta i en kommunal upphandling. Innan ett företag kan bli aktuellt som kommunal leverantör kollar kreditvärdigheten och så ska Skatteverket lämna grönt ljus.

För att kunna lämna anbud eller ha löpande koll på vad kommunen upphandlar kan företaget registrera sig som leverantör.

– Det är inte krångligt, kostar inget och man förbinder sig inte till någonting. Och om det är något som verkar svårt eller krångligt så är det bara att höra av sig till oss på upphandlingscenter, hälsar Stefan. ■

En separation handlar inte bara om att två vuxna individer hamnar i konflikt och går isär. Finns det barn med i bilden blir allt så mycket svårare. För att lära sig mer om vad barn behöver kan separerade föräldrar gå en kort kurs som kallas **BiFF** (Barn i Föräldrars Fokus) som Dialogen erbjuder.

TEXT: AGNETA BARLE. FOTO: MAGNUS STÅLBERG

Hur kan jag hjälpa mitt barn?

BiFF STÖTTAR SEPARERADE FÖRÄLDRAR

■ **FAMILJ/** Malin Green och Anders Sahlén är erfarna familjebehandlare på Dialogen på Falu kommun. De är båda utbildade i att leda kursen BiFF, som vänder sig till separerade föräldrar i konflikt.

– Där får de mer kunskap om hur barn drabbas och kan lära sig hur de kan påverka situationen till det bättre, säger Malin Green.

”Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör det.” Så står det i FN:s barnkonvention och det gäller självklart här också. Även om kursen riktar sig till de vuxna är det barnets bästa det handlar om. Det är Rädda Barnen som tagit fram materialet och den som väljer att gå den här kursen kommer att märka skillnad.

– Konflikten mellan föräldrarna påverkar barnet väldigt mycket, säger Anders. Självklart skapar den djupa sår och bitterhet hos föräldrarna, något som även påverkar barnet. Kan man inte prata med varandra uppstår läsningar som barnet inte mår bra av.

– Därför är kommunikation något vi talar om, säger Malin. Hur kan till exempel jag som förälder förhålla mig till min före detta, vilka kommunikationsvägar fungerar bäst för oss just nu och hur blir det för barnet om jag talar illa om den andre?

Lojalitetskonflikter

Något som också tas upp är praktiska förändringar för barn. Hur påverkas de av växelvis boende? Kanske blir det längre till skolan vissa veckor, kompisarna finns inte alltid, mamman har kanske en ny partner, pappan mår jättedåligt – hur ska barnet förhålla sig till detta?

– Vem som helst kan väl ana hur jobbigt

Familjebehandlarna Malin Green och Anders Sahlén välkomnar alla separerade föräldrar i konflikt att gå kursen BiFF. – Gör det för barnens skull. Alla vinner på det i det långa loppet.

det måste vara, säger Malin. Risken finns också att barnet blir budbärare mellan föräldrarna. ”Hälsa pappa att han faktiskt får köpa nya gym-paskor nästa gång.” ”Mamma får inte glömma termosen som hon alltid brukar göra”. Det ska barnet ta med sig med en klump i magen.

Detta och mycket mer belyser Malin och Anders på BiFF-kursen. De tycker att alla separerade föräldrar borde ta den här möjligheten. Kursen är på två timmar, klockan 18–20, vid fyra tillfällen. Varje grupp är på max åtta personer, mammor och pappor

"Om du börjar med dig själv och tar ditt ansvar, visar du att du sätter ditt barn i första rummet."

/Dialogen

Mottagningstelefon: 023-826 04

Telefontid: måndag, tisdag och torsdag kl 08.30–10.00

Besöksadress: Hantverkaregatan 6, 3 trappor, Falun

Mer information finns på: falun.se
Du kan också gilla Dialogen på facebook. Där finns alltid aktuell information.

blandat, dock inte tillsammans med den före detta partnern. Kursen är kostnadsfri, man bjuds på fika och allt som sägs stannar i gruppen.

– Men vi börjar med ett inskrivnings-samtal. Då får hen komma till oss på Dialogen, vi berättar om vad hen får vara med om och reflektera lite själv.

Nästa BiFF-kurs kommer i slutet av september, men inskrivningssamtal kan göras nu direkt. För att anmäla ditt intresse ringer du Dialogens mottagningstelefon (se faktaruta).

– Har du kontakt med socialtjänsten eller går i samarbetsamtal på familjerätten, kan de ringa oss därifrån och meddela oss ditt intresse, så ringer vi upp dig.

– Vi tycker att alla ska ta den här chansen. Vänta inte med att anmäla dig. Du kan påverka situationen till det bättre och jobba för ditt barn. Om du börjar med dig själv och tar ditt ansvar, visar du att du sätter ditt barn i första rummet. ■

Alla nya medborgare fick under ceremonin ett välkomstbevis och en dalahäst av Anna Strindberg, kommunfullmäktiges ordförande och Mats Dahlström, 1:e vice ordförande kommunfullmäktige

Ny ceremoni för nya svenska medborgare

Under Nationaldagen den 6 juni uppmärksammades nya svenska medborgare i Falu kommun. I år var det 256 personer som bjöds in att delta i den helt nya ceremonin i Världsarvshuset.

TEXT: ERIK NORIN. FOTO: ULF PALM

■ **MEDBORGARE/** – Från kommunens sida vill vi välkomna våra nya svenska medborgare ordentligt. Vi vill tacka dem för att de tar världen till Dalarna och för att de bidrar till vår vision: ”Ett större Falun”, ett Falun där alla är välkomna, säger Emma Norman, kommunikationsstrateg och projektledare för medborgarskapsceremonin.

Falu kommun har under flera år uppmärksammat nya Falubor med en blomma under nationaldagsfirandet. Inför 2017 såg man över välkommandet och formade en ny medborgarskapsceremoni. Under årets ceremoni, dit de som blivit svenska medborgare mellan 31 mars 2016 – 30 april 2017 blivit inbjudna att delta, välkomnades de nya svenskarna med ett högtidstal av kommunfullmäktiges ordförande Anna Strindberg. Efter överlämnades en gåva och ett diplom till de nya medborgarna. Vid ceremonin medverkade även Kulturskolan. Dessutom bjöds de nya medborgarna på klassiskt fika.

– Många andra kommuner har ett liknande upplägg som det vi nu provar. Det som är unikt

"Vi tycker att det här är en chans att visa att Falun är en plats för alla och att vi välkomnar alla Falubor"

Emma Norman, projektledare för medborgarskapsceremonin

för oss är att vi håller ceremonin i Världsarvshuset, vilket känns fantastiskt, det blir så tydligt hur Falun hänger ihop med resten av världen och världen med Falun, berättar Emma Norman.

Filmas för SVT

– Vi hade önskat att fler av de nya medborgarna deltog, men det viktigaste är att de som väljer att komma verkligen känner sig uppmärksammade och välkomna. 17 olika länder fanns representerade bland de nya svenskarna.

Arbetet med framtagandet av Falu kommuns nya upplägg för medborgarceremonin har filmats och dokumenterats av produktionsbolaget Film & Tell för utbildningsradions räkning. Filmen kommer att visas i SVT och UR play.

– De ville skildra medborgarceremonier i ett av avsnitten och de tyckte att vår resa mot en ny form av ceremoni var inspirerande. Vi tycker att det här är en chans att visa att Falun är en plats för alla och att vi välkomnar alla Falubor, berättar Emma Norman. ■

FLER KONTAKT-FAMILJER BEHÖVS!

Har du en stabil familjesituation, tid och engagemang? Är du intresserad av att ta emot eller ha kontakt med ett eller flera barn? Lena Lundh Petterson och hennes medarbetare på barn & familjesektionen på Falu kommun efterlyser människor som stämmer med den här beskrivningen.

TEXT: EWA BROBÄCK

■ **STÖD/** Just nu är det många barn som väntar på att få en kontaktfamilj, en kontaktperson eller ett familjehem. – Man behöver inte ha några särskilda kvalifikationer, men en trygg och stabil social situation, personlig mognad och erfarenhet av barn är en bra grund. Matchningen mellan barnet och kontaktfamiljen eller personen också viktig för att det ska bli så bra som möjligt för alla.

Som kontaktfamilj tar man emot ett eller flera barn på helger och lov. Man hjälper till med vanliga saker som läsläsning, enkla aktiviteter eller genom att bara finnas till hands för att lyssna och prata.

En kontaktperson ska finnas till i vardagen som ett stöd och en förebild för ett barn, ungdom – eller en vuxen. Hur ofta man ska ses, bestäms från fall till fall.

I ett familjehem bor barnet eller ungdomen på heltid. Det är ett alternativ till den egna familjen under en kortare eller längre period.

– Det kan ibland vara svårt att avgöra från början, så det är viktigt att familjehemmet är förberett på det och kan förstå och verka för att barnet eller ungdomen ska kunna flytta hem till sin ursprungsfamilj.

Lena uppmanar intresserade personer och familjer att höra av sig till socialförvaltningens resursgrupp. För att bli aktuell kontrolleras exempelvis polis- och socialregister. Efter det görs en intervju. Vill man vara familjehem erbjuds man att delta i en utbildning.

– Alla är välkomna att ringa oss. Man kan också skicka in en intresseanmälan via falun.se, säger Lena. ■

📅 KALENDARIET: JUNI–SEPTEMBER

JUNI

- 17 Pelargondag i Sundborn.
 17 Loppis på Lilltorpet.
 17 Berättelser i vargimmen. Ernst Rolfgården.
 18 Vernissage Sonia Brandes, en herrgårdssågen. Arvid Backlundsgården, Svärdsjö.
 18 Musik i stadsparken, Falu storband. Stadsparken Falun.
 20 jun–8 aug Stadsvandring i Gamla Herrgården med Daniels Sven Olsson. Vassbrittas gård. Flera tillfällen under perioden.
 20 jun–15 aug Sommartoner. Gullnäsgråden. Flera tillfällen under perioden.
 21 Musikkväll med 2 snygga & 2 fula, akustisk visorkester. Thunströms köpmangård.
 21 jun–2 aug Sommarmusik i Kristine kyrka. Flera tillfällen under perioden.
 22 Lunchkonsert. Kristine kyrka.
 22 Blomsterbindning vid midsommarstången. Vika Kyrkby.
 22 Musik och visafest. Gamla Bönhuset Bjursås.
 23 Midsommarfirande på Gammelgården i Svärdsjö.
 23 Midsommarfirande i Sundborn.
 23 Midsommarfirande på Tängergården. Övertänger Enviken.
 23 Midsommarfirande vid badet i Toftbyn.
 23 Midsommarfirande på Dössberget.
 23 Midsommarfirande på Gullnäsgråden.
 23 Midsommarfirande på Lilltorpet.
 23 Midsommarfirande med stångresning. Aspeboda kyrka.
 23 Musik i midsommarnatten. Sundborns kyrka.
 24 Midsommardagen på Dössberget.
 25 Runn Open Water. Roxnäs udde.
 25 Musik i stadsparken – Blendas Traditional Jazz Band.
 25 Dans till Donnez. Lilltorpet.
 26 Musik i sommarkväll. Sundborns kyrka.
 27 jun–15 aug Stadsvandring i kopparhanterings spår med Daniels Sven Olsson. Falu Gruva. Flera tillfällen under perioden.
 28–29 Dala Tapto 2017.
 28 jun–31 aug Musik i sommarkväll. Bjursås kyrka. Flera tillfällen under perioden.

- 29 jun–17 aug Sommarboken – en samtalskväll. Gullnäsgråden. Flera tillfällen under perioden.
 29 Dans till Munnerz. Lilltorpet.
 29 jun–13 jul Musik i sommarkväll. Envikens kyrka. Flera tillfällen under perioden.

JULI

- 1–8 Filmpremiär! Lady filmfest:kollo. Dalarnas museum.
 1 Rundvandring i Nysjöns fåbod.
 1 Allsång för barn på Ernst Rolfgården.
 1–21 Don Juan 2017, teater. Sundborn.
 2 Musik i Stadsparken – Falu Evergreen.
 2 Allsång med Lasse Berghagen och gäster. Gammelgården Svärdsjö.
 2 Körkonsert i Kristine kyrka.
 2 Dans till Black Jack. Lilltorpet.
 3 Musik i sommarkväll. Sundborns kyrka.
 4 Familjekväll på Lilltorpet med teatern Snövit.
 4 jul–22 aug Guidad vandring kring Gamla berget-Harmsarvet-Korsgården med Daniels Sven Olsson. Gamla berget. Flera tillfällen under perioden.
 4. Musik- och lyrikafest i skogssamekåta. Bjursås.
 4 Musik i sommarkväll. Svärdsjö kyrka.
 6 Dans till Blender. Lilltorpet.
 7–8 Görasdagarna. Görasgården Enviken.
 8 Historia och historier kring Ernst Rolf. Ernst Rolfgården.
 9 Byvandring i Vintjärn – den gamla gruvbyn förr och nu. Vintjärn folkets hus.
 9 Musik i Stadsparken – Clarinette a la carte. Stadsparken Falun.
 9 Dans till Streaplars. Lilltorpet.
 10 Musik i sommarkväll. Sundborns kyrka.
 11 Familjekväll på Lilltorpet med teatern Ludde och hans lillasyster. Lilltorpet.
 11 Visning av Ågs hytta. Ågs bruk.
 11 Guidad vandring i vattnets väg till gruvan med Daniels Sven Olsson. Falu gruva.
 11 Musik i sommarkväll. Svärdsjö kyrka.
 12. Svärdsjökväll. Gammelgården Svärdsjö.

- 12 Sommarmusik i Stora Kopparbergs kyrka.
 13 Dans till Highlights. Lilltorpet.
 13–15 Shine on Skog, show P-Floyd. Skog.
 15 Pelargondag på Svedens gård.
 15 Biets dag med ponnyridning. Stabergs bergsmansgård.
 16 Musik i Stadsparken – Ulf-Ingers med Kjell.
 16 Dans till Matz Bladhs. Lilltorpet.
 17 Musik i sommarkväll. Sundborns kyrka.
 18 Familjekväll på Lilltorpet med Zillah och Totte. Lilltorpet.
 19 Svärdsjökväll. Gammelgården Svärdsjö.
 20–27 Musik i sommarkväll. Envikens gamla kyrka.
 21–23 Kopparräffen. Roxnäs udde.
 22–23 Bjurs Vicku. Dössberget.
 22 Kopparkortegen – MC-kortege genom Falun. The Twin Club.
 22 Köp Hjärtan – ett musikaliskt drömspel om Ulla Billquist. Lilltorpet.
 23 Musik i Stadsparken – PopNix.
 23 Vandring på Korså bruk.
 23 Dans till Claes Lövgrens. Lilltorpet.
 25 Familjekväll på Lilltorpet med showen Heja Dej!
 25 Musik i Sommarkväll. Svärdsjö kyrka.
 26 Rigmor och Christina Gustafsson. Stora Kopparbergs kyrka.
 27 Dans till Casanovas. Lilltorpet.
 30 Resa till utbruken. Svärdsjö.
 30 Musik i Stadsparken – Svärdsjö Spelmanslag. Stadsparken Falun.
 30 Dans till Thor Görans. Lilltorpet.
 31. Musik i Sommarkväll. Sundborns kyrka.

AUGUSTI

- 3 Trädgårdsafton på Sveden. Svedens gård.
 3 Dans till Expanders. Lilltorpet.
 4 Avslutningskonsert – Sommarkurs för unga stråkmusiker. Stora Kopparbergs kyrka.
 4 Småstadsliv "När Tony kom till byn". Dössberget.
 5 Hyttnäs dagen. Stora Hyttnäs.

- 5 Familjedag på Sveden. Svedens gård.
 6 Hembygdsgård på Görasgården. Enviken.
 6 Musik i Stadsparken – Stig Allans Swing Quartet.
 6 Dans till Bengt Hennings. Lilltorpet.
 9 Sommarmusik. Stora Kopparbergs kyrka.
 10 Dans till Sannex. Lilltorpet.
 11–13 Ungdoms SM i friidrott. Lugnet.
 11 Taubeafton på Dössberget.
 12–13 Runndagarna.
 12 Stora Stöten Swimrun. Falu Gruva.
 13 Bergnillsloppet – cykla Runn runt.
 13 Konst i Svärdsjö
 13 Tjejmete. Främbyviken.
 13 Musik i Stadsparken – Falu Blåsorkester.
 13 Dans till Martinez. Lilltorpet.
 13–19 Spökvandring i Falun. Gustavs Torg 20.
 16–19 Sabaton Open Air. Lugnet.
 17 Sex-timmars mete. Främbyviken.
 17 Musik i Sommarkväll. Sägmyra kyrka.
 17 Dans till Dreams. Lilltorpet.
 19 Kopparmoppen, mopedrally. The Twin Club.
 19–20 Orienteringstävling Bjursås Luffen. Bjursås.
 20 Musik i Stadsparken – Falu Jazz.
 20 Falumästerskap i mete. Roxnäs udde.
 20 Dans till Fernandez. Lilltorpet.
 27. Fira Rolfdagen! Ernst Rolfgården.
 27 Musik i Stadsparken. Dalasinfoniettans musikkår. Stadsparken i Falun.

SEPTEMBER

- 2 Vildmarksloppet. Bjursås skicenter.
 2 Granny Goes Street. Kulturhuset tio14.
 2 Skogens dag. Rankhyttan.
 2 DAK – veteranmotormarknad. Lugnet.
 2 Slaggsten och slagghus – unika kulturskatter. Stabergs bergsmansgård.
 5 Föreläsning – Maskrosbarn. ABF i Falun.
 10 Gammeldags höstmarknad. Dössberget.

■ TÄVLING/

Känner du din kommun?

Det finns många kända platser och bevarade byggnader runt om i vår kommun. Huset på bilden besöks under sommaren av många barn och ungdomar. Vet du var det är?

Skicka svaret på ett vykort till:

Vårt Falun, Kommunikationskontoret,
 791 83 Falun eller mejla
 redaktionen@falun.se

Vi vill ha ditt svar senast den **14 augusti**. Tre vinnare belönas med ett presentkort på 200 kr hos Visit Södra Dalarna – vinsten kommer med posten. Rätt svar och namn på vinnarna presenteras i nästa nummer av Vårt Falun.

Foto: Ulf Palm

Vinnare

Svaret på frågan i förra numret var **Sabaton Open Air festival**. Tack för alla rätta svar! Vinnare denna gång:

- Ida Isberg
- Rakel Öhberg
- Ingrid Henriksson

Grattis – vinsterna kommer med posten.

Gilla oss!

■ **FACEBOOK/** Visste du att Falu kommun har en officiell Facebook-sida? Det har vi haft sedan 2009. Här hittar du information och kan ställa frågor. Gå gärna in och gilla oss – [facebook.se/falukommun](https://www.facebook.com/falukommun) Flera förvaltningar, fritidsgårdar och projekt har även egna Facebook-sidor. För mer information, se [falun.se/socialamedier](https://www.falun.se/socialamedier).

